



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 524/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 33/2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 33/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

V úvode sťažnosti sťažovateľa v právnom postavení žalobcov uvádzajú, že na okresnom súde „*pod sp. zn. 2 C 33/2013 odo dňa 4.7.2013 do súčasnosti prebieha konanie... o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. I napriek tomu že odo dňa začatia tohto konania uplynuli 2 roky a 11 mesiacov, do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené*“.

Sťažovatelia následne pozornosť ústavného súdu upriamujú na posúdenie troch kritérií, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri namietanom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejedanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a uvádzajú:

„1./ Právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje nezjavuje súd zodpovednosti za prietahy v konaní.

V konaní vedenom Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2 C 33/2013 nejde o právne zložitú vec. Ide o vec určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, čo je vec ktorá tvorí súčasť bežnej rozhodovacej činnosti odporcu. V tejto oblasti existuje rozsiahla súdna judikatúra, ktorá je stabilná od účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník t.j. po dobu viac ako 50 rokov. Túto vec preto z právneho hľadiska nemožno považovať za zložitú.

2./ Správanie účastníka konania - sťažovateľov v 1. - 3. rade počas konania pred všeobecným súdom.

Zo spisu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2 C 33/2013 je zrejmé že my, sťažovatelia v 1. -3. rade sme v tomto konaní nespôsobili žiadne prietahy. Pre našu neúčast' nebolo odročené žiadne pojednávanie v tejto veci.

Toto konanie účelovo predlžuje žalovaný [REDAKOVANÉ] a jeho advokát [REDAKOVANÉ] svojimi účelovými práceneschopnosťami, pre ktoré boli zrušené

2 pojednávania - dňa 11.1.2016 a dňa 2.5.2016. Odporca toto správanie žalovaného [REDAKOVANÉ] a jeho advokáta [REDAKOVANÉ] toleruje.

3./ Spôsob, akým všeobecný súd v konaní postupoval.

... V tomto občianskom súdnom konaní sú neodôvodnené prietahy od mesiaca jún 2015 do súčasnosti t.j. po dobu 12 mesiacov, čím sa toto konanie neúmerne predlžuje. Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá už 2 roky a 11 mesiacov preukazuje porušenie nášho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav našej právnej neistoty do tej miery, že naše právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom.

O nekvalitnej práci odporcu v tejto veci svedčí skutočnosť, že 2 rozsudky odporcu -rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2 C 33/2013-66 zo dňa 3.3.2014 a rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2 C 33/2013-151 zo dňa 26.1.2015 boli zrušené Krajským súdom v Žiline a to vždy z tých istých dôvodov. Odporca koná v rozpore s § 226 OSP, pretože vo veci nerešpektuje právny názor odvolacieho súdu.

Od doručenia uznesenia Krajského súdu v Žiline sp.zn. 9Co/211/2015 zo dňa 30.4.2015 do dnešného dňa sa vo veci vôbec nekoná, čo priznal odporca vo svojom stanovisku zo dňa 1.12.2015. Táto vec sa stala reštančnou vecou.

Výsledkom dohľadu, ktorý JUDr. Margita Kovaľová ako predsedníčka odporcu vykonávala nad plynulosťou tohto konania je skutočnosť, že od mesiaca jún 2015 do dnešného dňa sa vo veci nekoná. Za riadne konanie súdu nie je možné pokladať nariadenie 2 termínov pojednávania - na deň 11.1.2016 o 12.15 hod. a na deň 2.5.2016 o 8.15 hod., ktoré boli zrušené z dôvodov udajných práceneschopností advokáta [REDAKOVANÉ]. Cieľom týchto práceneschopností advokáta [REDAKOVANÉ] bolo dosiahnuť, aby vec nepojednávala zastupujúca sudkyňa JUDr. Miriam Srogončíková, ale zákonný sudca JUDr. Miroslav Jagnešák.

Naša sťažnosť na prietahy v tomto konaní zo dňa 14.11.2015 nevedla k urýchleniu tohto občianskeho súdneho konania.

Posledné pojednávanie vo veci sa konalo dňa 26.1.2015.

Konanie odporcu v tejto veci je možné pokladať za konanie spôsobom, ktorému chýba účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto občianskeho súdneho konania.“

S ohľadom na uvedené sťažovatelia v závere sťažnosti ústavnému súdu navrhujú, aby nálezom vyslovil porušenie ich označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € každému zo sťažovateľov, ako i úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľov na ochranu pred postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorým malo byť porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd sa osobitne zameril na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľov, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 38/04, III. ÚS 199/02, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05).

Vychádzajúc z doterajšej stabilnej judikatúry ústavného súdu, je potrebné poukázať na to, že v prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými výraznými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhoviel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05).

Zo spisovej dokumentácie na vec sa vzťahujúcej vyplýva, že od podania žaloby na okresnom súde 4. júla 2013 do vrátenia spisu okresnému súdu 26. júna 2015 z odvolacieho súdu okresný súd postupoval plynulo a vo veci sťažovateľov aj dvakrát meritórne rozhodol (hoci obe rozhodnutia boli nadriadeným súdom zrušené). Aj samotní sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti ohraničili obdobie nečinnosti okresného súdu, keď uvádzajú, že „*V tomto občianskom súdnom konaní sú neodôvodnené prietahy od mesiaca jún 2015 do súčasnosti t.j. po dobu 12 mesiacov, čím sa toto konanie neúmerne predlžuje.*“.

Po ostanom zrušení rozsudku okresného súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bol postup okresného súdu takýto:

- 24. novembra 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania na 11. január 2016,
- 7. januára 2016 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalovaného o odročenie termínu pojednávania z dôvodu práceneschopnosti, ku ktorej bola pripojená aj fotokópia potvrdenia o dočasnej pracovnej práceneschopnosti, a taktiež bolo okresným súdom zistené u ošetrojúceho lekára, že ide o ochorenie takého charakteru, ktoré nedovoľuje jeho účasť na pojednávaní, pretože by mohlo závažne ohroziť jeho zdravie; zároveň bolo okresnému súdu písomne oznámené, že žalovaný nesúhlasí so substitučným zastúpením, ako ani s tým, aby sa pojednávalo v neprítomnosti jeho právneho zástupcu,
- 8. januára 2016 okresný súd zrušil termín pojednávania o oznámil to ostatným účastníkom konania,
- 12. januára 2016 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalovaného, aby oznámil ukončenie svojej práceneschopnosti, ktorý podaním doručeným okresnému súdu 21. januára 2016 oznámil, že jeho práceneschopnosť bola ukončená 15. januára 2016,
- 21. januára 2016 okresný súd nariadil termín pojednávania na 2. máj 2016,
- 28. apríla 2016 bolo okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalovaného o odročenie termínu pojednávania z dôvodu práceneschopnosti, ku ktorej bola pripojená aj fotokópia potvrdenia o dočasnej pracovnej práceneschopnosti, ako aj potvrdenie ošetrojúceho lekára, že ide o ochorenie takého charakteru, ktoré nedovoľuje jeho účasť na pojednávaní, pretože by mohlo závažne ohroziť jeho zdravie; zároveň bolo okresnému súdu písomne oznámené, že žalovaný nesúhlasí so substitučným zastúpením, ako ani s tým, aby sa pojednávalo v neprítomnosti jeho právneho zástupcu,
- 29. apríla 2016 okresný súd zrušil termín pojednávania o oznámil to ostatným účastníkom konania,
- 4. mája 2016 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalovaného, aby oznámil ukončenie svojej práceneschopnosti,
- 16. júna 2016 bola vec sťažovateľov v súlade s Dodatkom č. 5 k Rozvrhu práce Okresného súdu Námestovo na rok 2016 vrátená pôvodnému zákonnému sudcovi.

Sťažovatelia považujú konanie právneho zástupcu žalovaného spočívajúce v jeho žiadostiach o odročenie dvoch termínov pojednávanií z dôvodu dočasnej práceneschopnosti za účelové. Následný postup okresného súdu, ktorý vyhovel jeho žiadostiam a zrušil už nariadené termíny pojednávanií, a teda podľa nich toleroval takéto správanie právneho zástupcu žalovaného, pokladajú za taký, ktorý spôsobil zbytočné prietahy v konaní o ich právnej veci.

Podľa § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 119 ods. 1 OSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Podľa § 119 ods. 3 OSP ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávanií. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania.

Všeobecný súd nie je povinný vyhovieť akejkolvek žiadosti o odročenie pojednávania, ale len takej, ktorá je odôvodnená dôležitým dôvodom. Aj keď to zákon výslovne neustanovuje, existenciu takéhoto dôvodu, ktorý bráni účastníkovi (resp. jeho právnomu zástupcovi) byť prítomný na pojednávanií, musí byť vždy súdu hodnoverným spôsobom preukázaná pred začatím pojednávania. Nesporne choroba preukázaná lekársky uznanou dočasnou práceneschopnosťou spolu s vyjadrením ošetrojúceho lekára, že ide o ochorenie takého charakteru, ktoré nedovoľuje účasť na pojednávanií, keďže by mohlo závažne ohroziť jeho zdravie, je dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 OSP. Súd prvého stupňa po tom, ako zrušil termín pojednávania v oboch prípadoch, vyzval právneho

zástupcu na oznámenie ukončenia jeho práceneschopnosti a následne bezodkladne nariadil nový termín pojednávania. S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že spôsob aplikácie § 101 a § 119 OSP okresným súdom nie je taký, ktorý by mohol spôsobiť zbytočné priet'ahy.

Doterajší priebeh konania pred okresným súdom bol – napriek možnosti efektívnejšieho a koncentrovanejšieho konania zo strany okresného súdu – podľa názoru ústavného súdu bez významnejších priet'ahov, a preto nezakladá reálnu možnosť vyslovenia porušenia s'ťažovateľmi označeným základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Až pokračujúca nečinnosť okresného súdu – v pre s'ťažovateľov významnej veci – by eventuálne mohla spôsobiť porušenie ich označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, čo však ústavný súd v súčasnom období nemôže posúdiť.

Ústavný súd vychádzajúc z obsahu s'ťažnosti a spisového materiálu na vec sa vzťahujúceho vyhodnotil, že v napadnutom konaní zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do označených práv s'ťažovateľov, ktorá by zodpovedala ústavno-relevantnému porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené možno teda konštatovať, že ústavný súd nepovažoval doterajší postup okresného súdu (konanie trvá celkovo do podania s'ťažnosti necelé tri roky a okresný súd vo veci samej priebežne konal a koná) za taký, ktorý by signalizoval možnosť kvalifikovať ho po prijatí s'ťažnosti s'ťažovateľov na ďalšie konanie ako porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto odmietol s'ťažnosť s'ťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. I. ÚS 753/2014).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľov.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po prípadnej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu sťažovateľa v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016